

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrske dežele za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 3 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vsa leta 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 3 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vsa leta 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od petorostopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnštvo pa v pritličju. — Upravnštvo naj se blagovojijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Šolske knjige ali tobak.

I.

Ko je bil dr. Gautsch naučni minister, je zastopal profesor Šuklje dolenska mesta v državnem zboru. Nekega dne je obravnavala poslanska zbornica o zakonski predlogi ministra Gautscha — če se prav spominjamo, se je šlo za odpravo kolegine in ureditev plač visokošolskih profesorjev.

Ta vladna predloga je prišla v zagato in trebalo je posebnega novega predloga, da se reši.

Po opravičniku državnega zbora pa noben minister kot tak ne more med obravnavo staviti kakšnega predloga, ampak morejo to storiti le poslanci. Gautschevi poverjeniki letali so po Dunaju in iskali poslanca, ki bi stavil rešilen predlog. Dunajski listi, ki imajo zvezo z vlado, poročali so, da se je vlada obrnila na poslance leve, da pa ni našla poslušnih ušes niti med poslanci uradniki. Ko je začela prihodnja seja, so bili vsi poslanci in poslušalci, radovedni, kaj bo z vladno predlogo. V obče začudenje se dvigne poslanec Šuklje ter začne utemeljevati dotični predlog. Za njegovim hrbtom je stal poslanec dr. Kaizl, in ko je zapazil, kaj namerava poslanec Šuklje, siknil je ves ogorčen besede: quelle decadence! in odšel k svojim tovarišem, ki so s porogljivimi obrazi gledali na poslanca Šukljeja.

Nekaj dni pozneje vršila se je v poslanski zbornici splošna proračunska debata. Kakor vsako leto, imel je tudi poslanec dr. Kramář svoj veliki budgetni govor. V tem govoru je napadal levico ter ji očital vladno lakajstvo. Nato pa zaorijo iz leve klici: Šuklje! Šuklje! Ali sedi Šuklje na levi, ali smo mi šli za Gautscha po kostanj v ogenj. In poslanec Kramář je takoj repliciral približno tako-le: Očitata nam Šukljeja, mi (desni klub) nismo nikdar dvomili, da bo ta častiti naš kolega našel svoj konec ali v šolskih knjigah ali v tobaku.

In slavni ta češki govornik bil je dober prerok. Šuklje ni prišel sicer v tobak, pač pa v šolske knjige, je postal dvorni svetnik, se nekoliko spodtaknil, ali ker je že stal visoko, padel na masleno stran in je sedaj dobro v volno zavit graščak na Kamnu pri Novem mestu. Tam je pod pokroviteljstvom prošta Elberta odložil mladeniške zmote in postal »Slovenčev« sotrudnik. Ob času kislh kumar ima navado, da kakor stari Jupiter na Olimpu napravi na Kranjskem vihar, spusti nekaj strel, ki imajo namen ubiti tiste liberalce, ki so mu najbolj na potu, in uničiti napredno stranko na Slovenskem. Tak vihar imamo ravno sedaj za sabo. Letos se skriva ta gledališka nevihta za deželne finance in učiteljske plače.

Ker sme biti duhovščina na Kranjskem tudi v posvetnih zadevah le katoliško narodna, po drugih deželah pa le toliko narodna, kolikor ji dovolijo nemški škofje, so naši učitelji edini stan, ki živi v neposredni, vedni dotiki z masami našega dobrega ljudstva, in edini stan, ki more in sme buditi te mase iz sto in stoletnega mrtvila, iz sto in stoletne duševne sužnosti. — Komur je torej usoda, komur je politična individualnost našega naroda res pri srcu, se mora živo zanimati za naše učiteljstvo, ki bo morda največ odločilo o biti ali ne biti slovenstva. In te naloge učiteljstvo ne bo moglo izvršiti, če se socialno ne dvigne. Ne samo pouk, tudi vodstvo kmetskega ljudstva mu pristaja.

Iz tega stališča je odobravati, da se je tudi v »Slovenec«, četudi ne popolnoma odkritosrečno, priznalo, da je ureditev učiteljskih plač nujna in potrebna, ne da bi bilo učiteljstvo padlo na kolena na Kongresnem trgu pred Ovišjevo hišo, obžalujemo pa, da se je to zgodilo v taki obliki, ki onemogoča vero v resnost stavljenih predlogov, in posebno obsojamo, da se je tako važna in resna zadeva zlorabila v svrhu, da graščak na Kamnu pokaže svetu svojo ne-

voljo, da še ni niti ljubljanski župan, niti deželni glavar, da, niti deželni odbornik.

Gospod dvorni svetnik je v svojih člankih kruto grešil proti prvotnemu predpogoju vsake politične akcije, ki je izražen v načelu, kojega se je vedno držal njegov politični mentor, in ki se glasi: pas trop de zèle. Neomejena strastnost teh spisov napravi vtis, da je pisec sam hotel s kopeljo uničiti tudi otroka. Kdor bere te vulkanične izbruhe dolgo zadržane jeze, to grizenje na vse strani, se mora nehoté spomniti Šukljejevih spisov o francoski revoluciji, v katerih je pred 30 leti ubijal rimsko hierarhijo in katoliško duhovništvo, katero ja kot nekaj slovenski Voltaire slikal kot glavno oviro napredku in prodiranju civilizacije. Že ta strast vzbuja sum, da so učiteljske plače le povod, provzročiti političen vihar in zato se hočemo pečati le nekoliko s zunanjim okvirom dotičnih »Slovenčevih« člankov.

Ricmanjsko cerkveno vprašanje.

XXXIX.

Od cvetne nedelje do 16. junija, katerega dne je odšel g. Krančič na »dopust«, je stal pred ricmanjskim farovžem ponoči in podnevu orožnik, čeravno ni bilo tega prav nič potreba, no gospodje so morali nasproti svetu kaj pokazati, ker jih je začelo biti malo sram, da se niso Ricmanjci dali le izvabiti pred porotno sodišče!

V vsem tem času, kar je bil Krančič v Ricmanjih, so prihajale semkaj pač razne osebe, kanoniki in drugi odposlanci škofa Nagla, parkrat je prišel pogledat na meteorološko uro tudi dolinski župnik in sedanjí častni kanonik Jožef Zupan: vsi ti so po Ricmanjih stikali poraznih ključih iskali denar, razne cerkvene stvari, povpraševali po cerkvenih računih, a nik-

dar ni nihče vprašal po neumrjelih dušah!

Povodom praznika sv. Rešnjega Telesa 1903 je izdal škof dr. Nagl drugo svoje »pastirsko pismo« na Ricmanjce, v katerem piše, da so Ricmanjci »predmet njegove posebne skrbi, ter da se jih pri vsaki maši spominja«. Vabi jih, naj se udeležijo Telovske procesije, sicer da jim bo moral odvzeti »postavnega pastirja«, to je kaplana Josipa Krančiča.

A zastoj iščeš v tem »pastirskem listu«, kjer bi škof Nagl le z eno besedico omenil, da bo v Ricmanjih tudi odstranil kričeče razmere, da bo odpravil krivice ter zljajal neznosna bremena, zaman iščeš v tem »pastirskem listu« le ene besede, da hoče škof dr. Nagl ustanoviti samostojno župnijo.

Ravno v teh svojih »pastirskih pismih« bi bil moral to poudarjati oziroma vsaj z besedo obljubiti, da se tako vsaj pred svetom opraviči. Toda zaman! On govori le o postavnem pastirju kaplanu Krančiču, odvisnem povsem od dolinskega župnika.

To smo hoteli zopet naglasiti, ker pristaši dr. Nagla in sama škof Nagl vedno govoré, vsaj da je hotel Ricmanjem vse dati, a oni da niso hoteli!

Tukaj pridobimo doslovno omenjeno pastirsko pismo:

Vernikom Ricmanj in Loga!

Že od začetka svojega nadpastirskega delovanja ste v Kristusu preljubi verniki predmet moje posebne skrbi in od zadnjega postnega časa se Vas v vsaki maši živo spominjam in Vas ljubemu Bogu tople priporočam, »da bi vodil nestalna srca in nam milostno podelil odpustčenje in mir«.

Danes, na prvi petek meseca Jezusovega Srca, Vas vnovič po očetovski opominjam, da se okoristite blagoslovova Jezusovega Srca in uporabite priliko, katero Vam nudi bližajoči se praznik Presvetega Rešnjega

Telesa: da se namreč — kakor Vaši sosode — združite okoli Zveličarja v Zakramentu in Mu daste čast, kakor v sosednjih cerkvah procesija sv. Rešnjega Telesa, da morete nositi svojega Zveličarja mimo svojih hiš in po svojem polju, da prejmete od Njega prepevaje Mu slavošpeve božji blagoslov. Vstopite potem kakor bratje z vihrajočimi zastavami v svojo cerkev, katere ste se že dolgo ogibali, in začnite vršiti zopet svoje krščanske dolžnosti in omogočite na krščanski način svojemu pastirju, da stanuje med Vami.

Če si ne vzamete k srcu tega očetovskega opomina, Vam bom moral odvzeti Vašega postavnega pastirja in mu nakazati drugi delokrog, kjer ga bodo sprejeli z odprtimi rokami. Ne dovolite, da pride do tega. Bodite močnejši; otresite se strahu pred nekaterimi osebami; tukaj se gre za Vašo vero, s kojo se nekateri lahkomišljeno igrajo.

Pomislite, da te osebe ne ostanejo tu dolgo časa, tudi one so minljive, med tem ko je Vaša duša neumrjoča; če izgubite svojo dušo, Vam nihče več ne more pomagati skozi vso večnost.

Krščanske žene! Pokažite, da gojite ljubezen do Svete Družine, in ne dopustite, da se v Vaših družinah prezira varstvo Svete Družine.

Če se Vaši otroci priuče sedaj na zaničevanje cerkvenih postav, bodo gotovo kmalu prezirali tudi oblast svojih staršev.

Vporabite čas, ki Vam je dan, pogovorite se še s svojim pastirjem o rešeb, koje so potrebne za procesijo Svetega Rešnjega Telesa in skrbite, da si pri tej priliki pridobite zopet mir srca, kojega ste — odkritosrečno rečeno, — žal mnogi izgubili. »O Vi vsi dopolnite moje veselje, da ste ene misli, da imate vsi eno ljubezen; enodušni in iste misli, ne trmast, ne častihlepni, temveč spoštujte v ponižnosti eden drugega« (Sv. Pavel Fil. II.).

V ta namen dajem Vam iz vsega srca svoj nadpastirski blagoslov v imenu Očeta in Sina in svetega Duha.

V Trstu, na prvi petek meseca junija 1903.

Frančišek Ksaverij, s/r škof.

LISTEK.

Na Visokem Obiru.

Očrtal prof. Jos. Wester.

(Konec.)

Pustiva te refleksije; saj je bolje, da jih le misliš, kakor da jih poveš ljudem, ki te ne znajo soditi. Poglej rajši bistreje in skoro opaziš konture notranjskega Snežnika. Proti vzhodu pa se vlečejo Karavanke, od Storžiča vsi vrhovi dalje do Stola, Golice in Kepe. Kot kulisa v ozadju pa velikanški sklop Julijskih alp z očancema Triglavom in Mangartom. Če si v nižini, občuduješ te velikane, diviš se njih veličastnosti, tu v jasnem ozračju pa jih pozdravljaš kot ljube sosede. Pod teboj na zahodu pa Rožna dolina, ki jo pretaka Drava, zlateča se v zadnjih žarkih zapadajočega solca.

Kaj pa je ona dolga zlata lisa tam na zahodu? Vrbsko jezero, pred njim na ravnini pa glavno mesto gorotansko, Celovec, severno od tega pa Gosposvetsko polje. Tu zreš pod

seboj torišče naše zgodovine, ta lepi del zemlje je bil nekdanje središče slovenskega ozemlja, tod so gospodovali domači knezi svojemu narodu. Zdaj pa? Odgovori si sam! Vesel si, če slišiš tod še slovensko govorico, vesel, če čuješ narodno popevko, vesel, če vidiš kje slovenski napis. Tako z malim se moraš zadovoljiti.

Solnčna obla se nagiba k vrhovom tirolskih gora. Že se jih dotika, že se potaplja za njimi, majhen kraječek je še videti in še ta izgine za goro. Nad vrhovi na vzhodu se pa razlije čudovit rdečevišnjev soj.

Nerad sem se ločil od tega prizora, a prišlo me je mraziti in podal sem se v koč. Tu je že čakal večerje drug posetnik Obira, neki doktor iz Badna. Ta je prišel na Obir hroščev nabirati; tako mi je pravil. Res, saj sem že prej videl na pobočju plazit se moža, ki se je v enomer pripogibal in kamenje prevračal. Iskal je hroščev in polžkov. Tudi šport, sem si mislil, toda keberčkov jaz ne bi šel na Ojsterc nabirat.

Konserve in čaj, večerja, ki mi je kaj dišala. Po večerji pa prisedem

k ognjišču in pogovarjamo se po domače z dekle in nosačem, ki ga ima paznik meteorološke postaje v službi. Oba sta kaj zgovorna. Nista mogla prehaliti kranjske »sprah«. »Na ranjščem to' lepu marujajo, 'o'r (kakor) se šriha«, je menila dekla. Čudni so ti Korošci, ki mislijo, da je njihov jezik grd. Zato se ga pred tujcem sramujejo.

Vremenski paznik pa, ki je leto in dan na Obiru, mi razkaže in razloži vse priprave, razne baro-, termo-, hidro-, anemo-, in še razne druge metre. Posebno zanimiv je papirnat trak, na katerega je solnce zapisalo svojo žarno moč, užgana proga kaže solnčno moč od pol 6. ure zjutraj do 7. zvečer; za tisti čas, ko so grozeči oblaki zastirali solnce, je na traku presledek, ki ni ožigasan. Aparat sam, ki ga imenuje opazovalec »Sonnenscheinautograph« (solncepis), je preprost; na visokem drogu steklena obla, ki zbira vse solnčne žarke, ki padajo nanjo, in tako združeni puščajo žgano sled na podloženem papirnatem traku. Postaja je telefonično zvezana z Železno Kaplo in spada k

vremenskim opazovališčem prvega reda. Tako je v Avstriji samo še na Sonnblicku.

Po deveti uri je nama tujcema posvetila gazdarica v spalno koč. To je lesena zgradba s tremi sobami in osmimi posteljami, v tem ko je Rainerjeva koč, nekdanje zavetišče rudarjem, zidana. Da bi gostov mora ne dušila, je tudi poskrbljeno: na vratih sta pribiti dve stari konjski podkvi. Nisem koj legel v postel, taval sem še naokoli pod milim nebom in zrl trepetajoče življenje nad seboj in mirni svet pod seboj. Nepopisno mirna, jasna, tajinstvena noč!

Ob štirih zjutraj me je vrglo iz gorke postelje. Solnčnega vzhoda nisem smel zamuditi. Čez pol ure sem že prisopihal na teraso vrh hriba. Tu sta ždela, zavita v tople plede, že dva turista in čakala mladega solnca. Ponoči ob mesečini sta prikrevsala na vrh. Še bolj romantično početje, ko spati vrh Obira!

Na vzhodu se svetlika, vedno intenzivneje, končno pogleda zlatordeči rob solnca izza štajerskih gora. Pod menoj še noč, krog mene svetlo jutro.

Nad jezери v Junski dolini in nad Dravo se vlačijo megle ko lahne nočne odeje. Tisti svet, ki sem ga sinoči občudoval v večernem svitu, je zdaj v jutranjem žaru. Le žal, da je bilo obzorje megleno. Triglavu nisem mogel voščiti dobrega jutra.

Poslovim se pri velikanu, skoro sentimentalno prevzet. »Bog ve, al' se vid'va še kdaj«. V koči si dam pripraviti čaja, plačam ne pretirani račun in se poslovim od prijaznih prebivalcev. Ženica je dejala, da naj zvabim še kaj »slovenjih gospodov« na Ojsterc. V spominsko knjigo sem zapisal svojo misel s cirilico. To bodo zvedavi »bergfexi« ugibali, kake čare da so to, morebiti celo uroki! Badenškemu doktorju pa pri slovesu želim mnogo sreče s hrošči in polži.

Doli sem jo mahnil po severnem pobočju. Pot je silno strma in vsled naličiv in peščenih plazov vsa razdrpana. Navzdol se že gre, tod navzgor iti pa ne bi nikomur svetoval. Pridem v takozvani »Vildštanski graben«, jaz bi rekel: »Divjo globele«. Divje je rus tukaj; tesna grapa in pot strma, da bi kar kozolce pre-

Vojna na Daljnem Vztoku.

Boj za Port Artur.

O položaju pred Port Arturjem je došlo jako malo novih vesti, a še te so brez posebne vrednosti, ker si druga drugi nasprotujejo.

Iz Petrograda se poroča, da so Rusi zadnji splošni naval na trdnjavo odbili s sijajnim uspehom. Bojišče je pokrivalo tisoč in tisoč Japoncev. Najhujše izgube so Japoncem povzročile mine, ki so uničile, kakor bi trenil, cel japonski voj, obstoječ iz šest pehotnih bataljonov.

Ruska brzojavna agencija pa poroča, da so Japonci v nedeljo bombardirali Port Artur od 6. ure zjutraj do 1. ure popoldne. Končno so pa ruske baterije prisilile japonske topove, da so morali umolkneti.

Ista brzojavna agencija javlja tudi soglasno s pariškim »Matinom«, da je rusko portarturško brodogradništvo v noči z nedelje na ponedeljek z novo zapustilo luko in odplulo na široko morje. Ali se je nato zopet vrnilo, ali se je morda zapletlo v boj z japonskimi ladjami, o tem nedostaja vsakih vesti.

Poročilih iz Londona pa so Japonci pregnali Ruse iz pozicij ob Golobjem zalivu ter zavzeli najsevernejši for notranjih utrd; vendar pa jim je ruska artiljerija zabranila da niso mogli zasesti niti zaliva, niti fora.

To poročilo je vredno, da se ga dvakrat prečita! Glasom tega poročila so Japonci prisilili Ruse, da so se morali umakniti s svojih pozicij v Golobjem zalivu, nakar je japonska armada zavzela eden izmed forov notranjih utrd. Nato se pa še dostavlja, da je ruska artiljerija preprečila, da bi Japonci zasedli že zavzete pozicije. Kakšno protislovje! Kako so mogli Japonci zavzeti dotične pozicije, ako jih istočasno niso mogli tudi zasesti?! Zasesti kako pozicijo se vendar pravi, pregnati nasprotnika z njih in sam stopiti na njegovo mesto. Ali so Japonci zavzeli Golobji zaliv in »najsevernejši notranji for«, ali so se polastili teh pozicij, ako niti tja niso mogli priti? Na ta način bi bili tudi že Port Artur lahko zdavna »zavzeli« in bi ne bilo treba v to žrtvovati tisoč in tisoč vojakov! Da, angleška poročila so zares nadvse duhovita. Ker ne morejo poročati o japonskih zmagah in uspehih, dajo Japoncem »zavzeti« ruske pozicije, ne da bi jih mogli »zasesti«. To so kajpak krasni japonski uspehi, kar ni malo ne ovira, da bi nerazsodna masa slepo ne verjela nanje!

V New-Yorku so, kakor javlja »Daily Telegraph«, prepričani, da mora Port Artur pasti že v nekaj urah. To pa sklepajo iz tega, ker je

zapustil trdnjavo ameriški vojaški ataše Macoutty, ki je baje preje izjavil, da ne zapusti Port Artur, predno ne bo položaj v njem popolnoma nevzdržljiv.

Macoutty baje pripoveduje, da portarturška posadka silno trpi. Čez tisoč mož je v bolnišnici, kjer že nedostaja postelj. Vojaki pri topovih so silno utrjeni in večkrat se zgodi, da na utrdah zaspe, ali se pa onesvestijo (??). Živil in streljiva pa je še toliko v zalogi, da se trdnjava še lahko drži več mesecev.

Ta izpoved ameriškega vojaškega atašea je velevažna. Ako je namreč v Port Arturju dovolj provijanta in streljiva, potem sploh ni misliti, kakor zatrjujejo vsi strokovnjaki, da bi trdnjava padla.

Port Arturju še torej ne bije zadnja ura in kdo ve, ako se ne zdrži do časa, da ga ne osvobodijo Kuropatkinova armada ali pa baltičsko brodogradništvo!

Z mandžurskega bojišča.

Izpred Liaojanga ni nobenih poročil. Sklepa se, da se pripravljajo važni dogodki in da se vname, čim poneha dež, velika bitka v okolici Liaojanga. Obe armadi se pripravljata na odločilne akcije in ne pustita zbog tega nobenih vesti v javnost o svojih operacijah.

Iz Niučvanga pa se poroča, da radi silnega deževja obe armadi vztrajate v svojih pozicijah in se niti ne gane. Vendar pa Japonci neprestano izkrcavajo nove vojaške oddelke in jih pošiljajo po reki Liao proti severu in zapadu. V nasprotju s drugimi poročili, ki prorokujejo skorajšnjo bitko pri Liaojangu, se v Niučvangu sodi, da se ne vname odločilna bitka preje, predno ne pade Port Artur.

Vojne operacije v Koreji.

Poročilih iz Gensana je prekorajilo 10.000 Rusov reko Tumen in vdrlo v severno Korejo. Rusi imajo namen, se polastiti Gensana in važnejših strateških točk v severni Koreji in jih utrditi. Ruske operacije podpira torpedna flotila vladivostoška. Sklepa se, da se nameravajo Rusi polastiti gensanškega pristanišča, da bi si s tem pridobili ugodno bazo za bodoče svoje pomorske operacije. Luka v Gensanu je zelo prostorna, ima veleugodno lego, in kar je najbolj važno, je celo leto prosta ledu. Rusi mislijo Gensan spreminiti v svojo vojno pristanišče, kjer se bo nastanilo tudi baltičsko brodogradništvo, kadar dospo na bojišče.

»New-York Herald« poroča iz severne Koreje, da grade Japonci s pomočjo 20.000 Korejcev silne utrdbe ob reki Jalu med Fengvančengom in Antungom. Kaže se torej, kakor da bi Japonci že računali s tem, da jih Kuropatkin porazi pred Liaojangom in da se bodo morali umakniti do reke Jalu.

Nova pomorska bitka?

V noči z nedelje na ponedeljek so japonske torpedovke skušale vdreti v notranje portarturško pristanišče, toda ruske obrežne baterije so jim zabranile vhod. Kasneje so pa ruske vojne ladje, kakor se poroča iz Petrograda, na povelje generala Steslja zapustile pristanišče in odplule na široko morje. V Petrogradu se vsak trenotek pričakuje vest o novi pomorski bitki pred Port Arturjem.

Ruske ladje v Šanghaju.

Včeraj popoldne je potekel rok, v katerem bi morali ruski ladje »Askold« in »Grozovoj« zapustiti Šanghaj. Kakor se pa javlja iz Londona, so ruski ladje še vedno nahajale v pristanišču in ruski konzul zahteva, da se jih pusti tako dolgo v luki, da bodo vsa popravila na njih končana. Kitajska vlada pa baje ni voljna ugoditi tej zahtevi in je Ruse kategorično pozvala, da naj takoj odplujejo, ali pa svoje ladje razorože. Pred pristaniščem križarijo japonske križarke, ki so pripravljene napasti »Askolda« in »Grozovoj«, čim se prikažeta izven pristanišča.

Brzojavka generala Steslja iz Port Arturja.

Iz Pariza se poroča, da je poslal general Steselj te dni svojemu v Parizu živemu prijatelju tole brzojavko: »Zdravstvuj za vedno. V Port Arturju ležem v hladno gomilo!«

O notranjem političnem položaju.

Brno, 23. avgusta. Z Dunaja se poroča tukajšnjemu češkemu listu, da so vesti o sklicanju državnega zbora malo verjetne. Mladočeški voditelji, so utrjeni (?) vsled obstrukcijskega boja. Zato se je začelo govoriti o spremembi v predsedstvu mladočeškega izvršilnega odbora. Neki mladočeški poslanec je izjavil, da bi prejšnji načelnik mladočeškega kluba, dr. Engel, sprejel zopet predsedstvo, toda le s pogojem, da se mu zajamči konec obstrukcije. Obstrukciji je bil namen, zdrobiti nemški veto pri vladi, a to se je doseglo z ustanovitvijo slovanskih paralel v Opavi in Tešnu.

Brno, 23. avgusta. Poslanec dr. Strasky je sklical za prihodnjo nedeljo v Preravo konferenco odločilnih mož, da se dogovore o skupnem nastopanju čeških svobodomiselnih strank na Moravskem.

Dve napitnici.

Budapešta, 23. avgusta. Madjarsko časopisje se zelo huduje nad načelnikom generalnega štaba baronom Beckom, ki je povodom cesarjevega rojstnega dne imel političen govor ter je rekel med drugim: »Težavno leto je zopet prestal vladar, in težavno skušnjava je bilo to leto tudi za našo armado, ki pa je držala vse skušnjave in hujskarije ter ni omahovala v svojem zvestem izpolnjevanju dolžnosti. S ponosom in zadovoljstvom lahko zremo nazaj na

težavne čase, zakaj ohranila se je hvala Bogu skupnost, v kateri sta moč in oblast.« — Madjarski politiki trdijo, da je bil ta govor naročen ter pozivajo cesarja, naj pošlje barona Becka na Moravsko v pokoj, ker se je s tem govorom izkazal tako nevednega, kakor če bi še ne bil nikoli čital časopisa. Sicer pa je aktivnemu častniku sploh prepovedano politizovati. Radikalci groze, da zahtevajo zaradi tega posebno sklicanje državnega zbora.

Sarajevo, 23. avgusta. Značilno je, da je tudi šef Bosne in Hercegovine podmaršal pl. Albori, imel na cesarjev rojstni dan podoben govor kakor baron Beck. Rekel je med drugim: »V današnjih skrajno težavnih in zamotanih časih je c. in kr. armada mogočna zaslonba države, absolutno nepristopna vsem političnim spletkam in nakanam. Išli, 23. avgusta. Grof Khuen-Hedervary je bil včeraj v avdienci pri cesarju. Nekateri listi trdijo, da je to v zvezi z napitnicama generalov Becka in Alborija.

Položaj na Balkanu.

Solun, 23. avgusta. Tukaj se ustanovi druga šola za dobre orožnike. Sprejemali se bodo le turški vojaki. Za poveljnika tej šoli je imenovan angleški polkovnik Benyam.

Carigrad, 22. avgusta. Avstro-ogrski poslanik baron Calice je bil pri sultanu se zahvaliti za čestitke cesarju Francu Jožefu k rojstnemu dnevu. Pri tej priliki je poslanik ponovil zahtevo glede pomnožitve orožniških častnikov in podčastnikov. Sultan je odgovoril, da ne more ugoditi tozadevni zahtevi Avstro-Ogrske in Rusije, ker sta Anglija in Francija izjavili, da bi morali zahtevati enako pomnožitev svojih orožniških častnikov, ako bi se ustreglo Avstro-Ogrski in Rusiji. Tudi je poveljnik macedonskih orožnikov, general De Georgis mnenja, da pomnožitev inozemskih častnikov ni brezpogojno potreba.

Carigrad, 23. avgusta. V diplomatičnih krogih se govori, da je general De Georgis dal demisijo, kar je gotovo v zvezi z njegovo izjavo v prilogi Turčiji.

Sofija, 23. avgusta. Rezervisti od letnikov 1885. do 1900 v plovdivskem okraju so dobili poziv, naj bodo pripravljeni, da v 24 urah odrinejo k svojim četam, ako se pokličejo.

Morilec ministra Plehveja.

Berolin, 23. avgusta. »D. T.« se poroča iz Petrograda, da so v morilecu ministra Plehveja spoznali dijak tehnološkega zavoda Matvejeva. Nadalje se pa poroča, da je bil morilec povodom rojstva cesarjevega pomiloščen ter se mu smrtna kazen spremeni v dosmrtno ječo.

Francoski generalni svet.

Pariz, 23. avgusta. Med novozvoljenimi predsedniki generalnih

svetnikov so tudi ministrski predsednik Combes in ministri Delcassé, Vallé, Marouéjous in Troillot. Ministrski predsednik je imel v prvi seji političen govor ter je izjavil, da bo vlada nadaljevala spreminjati samostanske šole v posvetne ter izvedla demokratične reforme.

Prostovoljno gasilno društvo v Postojni.

Iz Postojne.

Postojnske požarne brambe slavje 25 letnega društvenega obstoja, s katerim se je spojilo zborovanje delegatov kranjskih gasilnih društev, se je vršilo po določenem sporedu: V predvečer je bil mirozov domače postojnske godbe z bakljado gasilcev, katerega se je udeležila izredno velika množica tržanov. Dne 14. avgusta je bila budnica; ob 7. uri sprejem s poštnim in brzovilkom došlih gostov; ob 1/9. uri maša za gasilce, katero je daroval gosp. kat. Mlakar iz Ljubljane in pri kateri so krasno peli iz prijaznosti tukajšnji gospodje pevci; po maši so se pa zbrali gasilci na glavnem trgu ter odkorakali na postajo, da sprejmo s obema posebnima vlakoma iz Ljubljane došla sobrate in druge goste. Prišlo jih je v naše živahno presenečenje nad 2000. Godba je zasvirla gasilsko koračnico in iz tisoč grl zaorijo navdušeni kliči: »Na pomoč!« in presrečni »Dobro došli!« Udeležili so se sprejema tudi tržki občinski gg. odborniki z vrlim našim županom gosp. Piklom na čelu ter naš deželni poslanec g. Arko. Pozdravili so se stari prijatelji, objemali in poljubovali, da se je izgubila marsikatera solza presrečnega veselja raz lice. — Uvrstili se sedaj ta mogočen »polk« v službi človekoljublja in pomoči v najtežjih nevarnostih po požaru; oglašali se povelje: »Pozor!« Gasilski voj, »stopaj!« in ob zvokih godbe začne koračiti ta imponujoča »armada gasilcev« strumno in veselo v praznično nadeti trg ob prekrasnem vremenu. Pred okusno prirejenim slavalokom s pomembnimi letnicami 1879—1904 in napisom »Na pomoč!« ustavili so se gasilci, kjer se je postavil starosta zveze kranjskih gasilnih društev g. Fran Doberlet s postojnskim g. načelnikom. Nastopila je sedaj ob občini tišina dražestna gospica Pavla Jurca ter pozdravila v vznesenih besedah g. Dobrleta in mu izročil ob koncu govora kito bujnih rož. Slavljence se je zahvalil vidno ginjen na tej ovaciji v domači besedi; dodal je še postojnske brambe g. načelnik temu pozdravu in odzdravu presrečne in jedrnat besede o pomenu in smotru današnjega slavlja, priznavajoč za sluge obeta kranjskih gasilnih društev, je pozdravil vse došle gasilce navdušeno in častno; ob koncu pozdrava pa se je uvrstila iz vseh bližnjih in daljnih krajev mila naše domovine spojena »armada« gasilcev. V teh dolgih gostih vrstah so se nahajali brdki bratje Hrvati iz Zagreba, Reke, Karlovca, Opatije; Slovenci iz Kranjske in Štajerske, Gorice itd. s svojimi načelniki, domačega gasilnega društva podnačelnik g. Pavel Jurca predpoveljuje »Pozor!« in »stopaj!« in nepregledne vrste so stopale mogočno mimo čislane našega okraja.

obračal. Za seboj pa imaš neprestano velikanske sklade Visokega Obira, ob levi te pa spremlja pobožje Malega Obira.

Končno dospel v mecesnov gozd; put je speljana ko v parku, poleg tebe pa šumi Divji potok. Zavijem jo nizdol k Divjemu (Wildensteiner) slapu. Mamljiv prizor! Visoko gori iz skalne preseke pada voda kakih 40 metrov v kotlino. Skalna pečina pod njim je vdrtá, tako da greš lahko okrog in okrog slapa in se daš ohladiti in opršiti od šumečega vodovja.

Dve uri sem drsel navzdol z vrha. Še pol ure hodim od slapa dalje po gozdu, kar pridem na deželno cesto. Trdo stopam naprej proti severu; a vedno mi uhaja pogled nazaj na tebe, neomajnega čuvarja naše koroške zemlje.

Ti pa, slovenski planinec, vzemi gorjačo v roko in se podaj po Kokri gor na Koroško, na Obir! Če boš užil vsaj taisto, kar sem jaz doživel in čutil, boš vesel in zadovoljen sam seboj. Lepa je naša zemlja, samo videti jo je treba!

Kralj Matjaž.

Zgodovinska povest.

XIII.

V samostanu v Bistri je bilo tiho in mirno kakor redkokdaj. Menihi so bili zbrani v refektoriju, a govorili so le malo in z obrazov se jim je bralo, da so imeli velike skrbi. Prijorja Celestina ni bilo med njimi. Hodil je sam po vrtu, hitro in z dolgimi koraki, kakor vselej, kadar je bil razburjen.

Bilo je pa tudi nekaj nenavadnega v samostanu. Velika in prostorna cerkev je bila tudi večer razsvetljena, sredi cerkve pa je stala krsta, v kateri je ležal mrtev menih. Mrličeva glava je bila vsa obvezana z belim platnom, tako da se obraza ni nič videlo.

Mrlič je bil pater Avguštin, vedno vesel in nikdar trezni samostanski kletar. Zjutraj je bil odšel še čil in zdrav z dvema hlapcema na samostansko pristani pri Borovnici, ko pa se je zvečer veselo prepevaje vračal domov, ga je nenadoma dohitela smrt. V gozdu poleg ceste je počil strel in koj na to se je bil pater Avguštin zgrudil na tla. Hlapca sta strahoma zbežala, a čula sta za seboj strahotno smeh in ko sta se ozrla, sta videla, da je z gozda skočil mož, zavijtel puško in s kopitom razbil umirajočemu patru Avguštinu

glavo. Trepetaje sta se hlapca ustavila ne vedoč, ali naj se vrneta ali naj mislita samo na svojo varnost. Morilec jima je od daleč zaklical:

— Sporočita prijorju Celestinu pozdrav kralja Davida!

Hlapca sta zdaj vedela, da je morilec cigan in da cigani še vedno mislijo na maščevanje. Približati se pa morilecu nista upala. Morilec je mirno preiskal žepe patra Avgušтина in potem izginil v gozdu, a hlapca sta se mrliču približala šele potem, ko sta na cesti zapazila več drugih ljudi.

Umor patra Avgušтина je povzročil v samostanu strah in zbegnost. Kakor plašne ovce ob viharju so se stisnili menihi v refektorij in so se komaj upali govoriti. Vsak izmed njih si je bil svest, da ga utegne zadeti enaka usoda, kakor patra Avgušтина, ki je zdaj ležal v samostanski cerkvi na mrtvaškem odru, in vsak je uvideval, da je vsega tega kriv le prijor Celestin. Iz tega spoznanja se je porajala počasi sicer, a čedalje jasneje velika jeza in nevolja na moža, ki je nakopal samostanu tako nevarnih in neizprosnih sovražnikov.

Prijor Celestin se ni zmenil za to, kaj mislijo in govorijo njegovi menihi. Tudi žalostni konec patra Avgušтина ni

šel trdemu možu do srca. Morila ga je samo skrb, kako obvaruje samostan pred vsemi njegovimi sovražniki. In ta skrb je bila toliko večja, ker so se sovražniki množili in postajali čedalje nevarnejši. Zdaj se samostan ni imel boriti samo z nezadovoljnimi podložniki in z roparsko zalego ciganov; pojavljali so se že početki socialne revolucije, začel se je odpad od rimske vere, in v samostanu samem se je začel razpor.

— In vendar jih ukrotim in ugonobim, vse te zunanje in notranje sovražnike, se je rotil prijor Celestin in ježno stiskal pesti, kakor bi se hotel na mestu spoprijeti s svojimi nasprotniki. V svoji duši pa je delal strašne načrte in koval grozne naklepe, kako zlomi vsak odpor in zatre vse samostanove sovražnike.

Ko je šel mimo odprtega okna, je slišal, da je eden v refektoriju zbranih menihov rekel:

— Meni se zdi, da so punti in odpadi nemogoči, kjer so posvetni in cerkveni vladarji pravični, kjer skrb za svoje podložne tako, da ti nimajo vzroka, biti nevoljni, tako, da so podložni zadovoljni in srečni. Same krivice rode punte in odpad od vere.

Prijor Celestin se je pri teh besedah glasno zakrohotal.

— Ti si osel, moj ljubi pater Tomaž, je zaklical prijor Celestin s sarkastičnim glasom. Daj ti mačku vsak dan pečenih kapunov na srebrnem krožniku, vendar bo vedno lovil blatnih miši. In ravno takšni so tudi ljudje. Zadovoljni niso nikdar. Zato pa pravim, da se iz lepa ne doseže ničesar in da je tudi pravičnost le prazna beseda, ker si jo vsak drugače tolmači. Samo z železno pestjo se da vladati svet, moj ljubi pater Tomaž. Zapomni si to.

Prijor Celestin je šel dalje in ni več slišal, ko je pater Tomaž rekel:

— Jaz pa mislim, da je Kristus s svojo krvjo tudi kmeta odrešil in da nastane na zemlji Kristusovo kraljestvo šele tedaj, ko bodo vsi ljudje na svetu imeli enake pravice in enake dolžnosti, kakor jim gredo, ker pravi sv. sporočilo, da so vsi ljudje pred Bogom enaki.

Prijor Celestin se je še dolgo šetal po vrtu. Tudi ko so bili že menihi šli k počitku, je nadaljeval svojo pot. Bila je tiha in mila noč. Cvetlice na vrtu so izdihavale omamljiv vonj, drevje je šumelo in metale blede sence, v ozadju se je videl temnemu do neba kipečemu zidu podoben gozd. A visoki mož v meniški halji ni bil pristopen krasotam pomladne noči in je mislil samo na boje in na kri.

(Dalje prih.)

nega glavarstva voditelja, gospoda Stefana Lapajnet. Gosp. župan Pikel in njegovo spremstvo so zbrani okrog g. glavarja motrili s velikim zadovoljstvom vojaško izveštane vrste, v katerih nismo zgrešili navdušenih veteranov gasilstva.

Obitstva se je nabralo na tisoče, katero je neprestano živahno pozdravljalo naše goste z vzklikom »Na pomoč!«. Ko se je ustavila vsa »armada« gasilcev na glavnem trgu, smo ušakali navduševalno, preveselno in čistilno iznenadenje. Gospa dr. Hudnikova iz Ljubljane stopi pred zastavo požarne brambre postojanke in je izročila v imenu prebлагородne gospe darovalke, imeniten rdeč trak od težke svilne do dovršene umetniško izvedenim napisom v blestnem zlatu, pripne ga na zastavo in pritrdi še poleg s trobojnim trakom okrašeno lipovo kito z milo, v srce segajočo slovensko besedo, spominjajoč se današnje slavnosti, izročujoč čistilni pozdrav plemenite gospe darovalke. Gosp. načelnik postojnski se je zahvalil toplo in navdušeno na tej izredni odlični ter sporočil pozdrav in iskreno zahvalo gospe darovalke. Orjaški vzkliki »Na pomoč!« »Živeli!« »Slava!« so odmevali daleč naokrog, dajoč odduška hvaležnim srcem.

Vsled zakasnenja posebnih vlakov se je zakasnilo tudi zborovanje delegatov kranjskih gasilnih društev, katero se je vršilo ob mnogobrojnih udeležbi domačih in deželososednih gasilcev po določenem vzporedju, o čimer se je poročalo temeljito in obširno v »Laibacher-Zeitung«. Omeniti vidi se nam važno, da je pozdravil navzoče v slovenskem jeziku načelnik zveze, g. Doberlet, živahno in ljubeznivo; da je poročal g. Trošt kot tajnik nadrobno o kranjskih gasilcev zvezi in o blaginjskem stanju, nametajoč odsotnega blaginjskega Achtschena. Znamenito za nas pa je, da so se otrsli slovenski gasilci, vsa čast jim, neke švabske zveze ter se postavili na edini, pravilni temelj slovanstva, v kar pomozijo Bog! — Pri banketu v hotelu »Ribnik« je napil zdravico postojnski g. načelnik v prvi vrsti, predvsem, Velikantstvu cesarju ob gromovitem trikratnem vzkliku: Slava! G. Doberlet je napil ekselenci baronu Heino in navzočnemu velikemu prijatelju gasilstva, gospodu glavarju Lapajnetu, kateri je v izbranem, polno priznanju in navduševalnih besedah vztrajno človekoljubnemu delovanju vpletenem obširnem govoru, zahvalil se na spontanem ovacijah. — Ob 1/3. uri popoldne se je vršil odhod v krasno, bajno razsvetljeno postojnsko jamo, kjer je velika množica gasilcev, vojakov in številnih prijateljev gasilstva obhodovala očarano od krasote jamske ob zvokih c. kr. pešpolka štev. 87 izvrstne, neumorno igrajoče vojaške godbe, čarobne podzemne čudeže na slovenskem ozemlju.

Ob odmoru in po nastali občni tišini poprijel je za besedo g. glavar Lapajnet in v prekrasem domačem govoru častil velezaslužno gasilstvo ter bodril k nadaljnjemu človekoljubnemu delovanju. Beseda je prišla od srca in našla je neusahljiv odmev v kipečih srcih navzočih. Prešli so gromoviti »živio« in »Na pomoč!« kliči z dalekosežnim odmevom po jami. — Ko je navdušenost polegla, zasakal se je mladi svet, iznenaden ob vabljivih poskočnicah vrle vojaške godbe. — Končno odhod k koncertu v hotelu »Pri kroni«, kateri je uspel tudi sijajno. Tožnih src ločili smo se slednjič koncem prekrasno uspele slavnosti, katera se je vršila ob urovnem redu, od svojih prijateljev, sbratov in milih gostov, spremili jih v gostih gručah k odhodu. Spremljajoči vzkliki: »Na pomoč!« »Živili!« »Z Bogom!« »Na svidenje!« smo se poslovili ter zaboležili slovensko pristni praznik človekoljubja in pomoči z zlatimi črkami v spomniško knjigo »Legla našega gasilnega društva. Dal Bog, da i 50letnico marsikateri učaka zmed današnjih mladeniških gasilcev. »Na pomoč!«

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 24. avgusta.

— **Evharistični shod in Jernejska noč.** Včeraj, danes in menda še jutri se vrši v Ljubljani evharistični shod, katerega je sklical naš dični Anton Bonaventura. Nehoté se vsiljuje človeku misel, da je škof ta shod nalašč ravno te dni sklical z namenom, da bi bil ta shod obenem tudi nekaka proslava Jernejske noči. Skoro da smo zadeli! Gotovo je tudi, da bi storil največjo uslugo škofu in cerkvi — najboljši bogudopadno zveličalno delo, kdor bi voditelj narodno napredne stranke s sveta spravil. To bi bil morda eden

najjasnejših dni v mukepolnem pastirovanju našega dr. Antona. Pa skoro, da se ne zgodi!! Torej 332 let je ravno danes poteklo, ko je bila ona grozovita, po civiliziranih hiperfanatičnih farjih uprizorjena takozvana Jernejska noč. Bilo je 1. 1572, ko so ponoči od 23. na 24. velikega srpana s vednostjo rimakega papeža in valed dovoljenja rimsko-katoliškega kralja Karla IX. pomorili v Parizu — nad 2000 — protestantskih plemičev. Nato se je razširila ta človekoljubna in »Bogu« dopadljiva farška gonja tudi po deželi in je bilo v nadaljnjih 14 dneh pomorjenih še 30 000 hugenotov (protestantov), samo zato, da bi se protestantizem zatrl. Vendar se natančno nega števíla teh mučnikov ne bo nikdar dognalo, lahko se pa reče, da jih je bilo gotovo več kot 32.000 nedolžnih »savrtno umorjenih. Pristnih katoliških ubijalcev pa ni sadela nikaka ne poavetna ne cerkvena kazen — še pohvaljeni so bili. In to je katoliška morala! —

— **Deželnozbornske volitve na Štajerskem.** Te dni je po nemških listih krožila vest, da bo proti dr. Ploju kandidiral v ptujskem okrožju orehovski odpadnik Wrat-schko. Mož je pa spoznal, da vsaka blamaža boli, študi je v naprej zagotovljena, in zato bo namesto njega kandidiral nemškutarski trgovec Sup-panz iz Prištove.

— **Stekel pop.** Iz Idrije se nam piše: Župnik Gnjezd, kateremu je škof izročil v varstvo ovčice na Vojskem, je prototip današnjih kranjskih farjev. Sicer ne bi bil pod milim nebom za nobeno drugo rabo, za katoliškega duhovnika je pa kakor nalašč. Prevzet in ponosen je na svoje dostojanstvo, da je kaj! Če pride v gostilno, sedi pokrit kakor kak hribovec. Za četrto božjo zapoved se zmení toliko, kakor za lanski sneg. Pred kakimi trami tedni so ga videli na cesti govoriti s svojo materjo. Pa preobjesten far se je tako zadiral v starko, da je bila revica vsa objokana. Videti je bilo, kakor da ga je nekaj prosila, pa ji ni hotel ugoditi. Slednjič pa se užaljena žena obrnila od nevhaležnega sina in mu nejevoljno rekla: »Bodi, kjer hočeš, saj te tako nihče ne mara iz cele žlahte!« Kar pa ta far počenja v cerkvi, pre-sega že vse meje. Naj pribijemo samo en slučaj, ki bo dovolj osvetlil njegovo pastirsko delovanje. Pred par tedni je prišla na Vojskem k izpraševanju nevesta, ki je bila v blagoslovljenem stanu. In mesto, da bi jo bil župnik Gnjezd poučil o dolžnostih zakonskega stanu, je zarjul nad njo: »Ti ne spadaš v cerkev, marveč v hlev!« In res jo je gnal v bližnji hlev in tam — ispraševal. Pripominimo, da je to pripovedovala vplivna oseba iz Vojskega takoj, ko se je stvar izvršila. Počakali pa smo nalašč s priobčenjem, da se nam je dogodek potrdil še z druge strani. »Napreje« namreč piše: »Minole dni (tako nam je pripovedovala verodostojna oseba) je prišla k temu župniku (to je Gnjezd) kot nevesta dekle, ki je bila baš v blagoslovljenem stanu. Župnik jo je peljal v hlev, tam ji ukazal, naj prime kravo za rep ter jo tako izpraševal kot nevesto, kot bodočo mater, kot bodočo zakonsko ženo.« In k takim farjem naj bi hodili k izpraševanju in izpovedi? Če je že župnik Gnjezd tega mnenja, da ne sme več v cerkvi izpraševati ampak v hlevu, slobodno mu, toda sebe naj izprašuje, svojo kosmato vest, pošteni ljudje pa opravljajo svoje pobožnosti v cerkvi ali pa doma. Da, vera peša, in prišel bo čas, ko bo popolnoma opešala — po krivdi tiste zalege, katero sta si vzgajala škof Anton Bonaventura in njegov prednik žalostnega spomina.

— **Imenovanje.** Slovenec dr. Josip Goričar je imenovan za podkonzula v Jasi na Romunskem.

— **Iz Šmartna pri Litiji.** Da se je izlet pevskega društva »Zvon« tako lepo obnesel, gre med drugim največ zasluge slavnemu pevskeemu zboru »Glasbene matice«, ki se je v resnici trudil, da je nas goste res izborno zabaval. Na kolodvoru bil je naravnost iskren sprejem. V imenu »Glasbene Ma-

tice« je pozdravil izletnike g. profesor Štritar, v imenu pevskega društva »Ljubljana« pa g. Gotthard. Obema se je zahvalil učitelj Pleskovič. Gospi-ce pa so pripenjale šopke. Dalje so se gospodje res žrtvovali za nas, nas vodili po mestu in nam razkazovali razne znamenitosti. Posebna zahvala gre v tem oziru gospodu profesorju Štritarju. Posebno on bo ostal nam izletnikom v trajnem spominu. Dalje so se zelo trudile gospodične prodajalke in gg. prodajalci razglednic. Iskrena jim hvala! Živeli!

— **Obrtni dom v Metliki.** V nedeljo dne 21. t. m. so slovensko otvorili v Metliki »Obrtni dom«, ki so si ga sgrajili tamkajšnji napredni obrtniki. To je prva sgrajba svoje vrste na Kranjskem. Slovesnost se je začela z blagoslovom in dokončala z banketom, kjer je bila izgovorjena mnoga tehtna beseda. Temu lepemu slavlju je prisostvoval tudi okrajni glavar g. Parma.

— **Udeležencem otvoritve Alježvega doma** bodo gotovo najlepši spomin izborni izvršene fotografije, ki jih je napravil član »Slov. plan. društva«, g. Pavlin. Dobe se lahko različne skupine. Narode se pri g. Pavlinu, Jesenice.

— **Izpred okrožnega sodišča v Novem mestu.** Na semnju v Bučki je Janez Pucek hodil po krčmah in v vsaki gostilni plačeval s cekini. Toda ti cekini niso bili pristni, nego narejeni iz medi in bronice. Puckovi cekini se rabijo samo pri kartanju, čeprav so podobni angleškemu denarju in je na eni strani celo orek. Pucek je dobil 14 dni zapore. — Očeta je pretepel Henrik Stamcar in ga hudo poškodoval. Pri obravnavi je 73letni oče svojemu sinu odpustil valed desar je bil fant oproščen. — »Bom že hudiča naredil, če mi gospodar ne kupi hlače« se je rotil 18letni Alojzij Metelko, do-va iz Brezij pri Raki, ki je v Orešju služil za hlapca. In ker mu gospodar ni kupil hlače, je vrezal konja v bedra in v prsa, potem pa trdil, da sta se konja splašila in se poškodovala na brani. Dobil je šest mesecev poostrene ječe. — Ivan Kerin iz Božjakovega bo sedel 8 dni, se enkrat postil in plačal 10 K, ker je šel brez dovoljenja v Ameriko, kjer si je prihranil 600 dolarjev; 7 dni zapore, en post in 10 K globe je dobil radi istega delikta Jože Vintar iz Šmihela.

— **Umor pri Mariboru.** Dognalo se je, da je bila ženska, ki so jo našli ob Dravi pri Mariboru na grozovit način umorjena in nago, 34letna kuharica Antonija Požeb, doma iz Skomirjev, pristojna v Oplotnico. Do 19. t. m. je služila v neki mariborski trgovini. Popoldne pred umorom je popivala s svojim spremeljalecem po raznih gostilnah, a o polnoči je iz neke gostilne na Korški cesti hipoma sama izginila ter hitela za Dravo. Morilca še niso izsledili.

— **Morilec svoje žene.** V nedeljo jutraj so našli na železniški progi blizu Ptuja povoženo žensko truplo. Zdravniki so takoj spoznali, da je bila ženska že umorjena položena na tir. V umorjeni so spoznali 23letno kmečko ženo Šegula iz Dornove, ki je živela z možem v vednem prepiru. Moža so zaprli.

— **Sestro ustrelil.** V Grablah na Koroškem se je igral 13letni Gregor Potočnik z lovsko puško ter pri tem ustrelil svojo malo sestrico in 6letnega Jos. Gernadnika.

— **Na vojaških vajah.** Do sobote so v vojaško bolnico v Gorici morali spraviti nad petdeset vojakov, ki so pri vajah nevarno oboleli valed silno vročine in prevelikega napora.

— **Velika nesreča v Sežani.** V Sežani se je včeraj pripetila velika nesreča. Pri gradnji železnice so prižgali nekoliko min. Prej pa so v vseh ozirih dobro preskrbeli, da bi se ne pripetila kaka nesreča. Ko je bilo vse pripravljeno, so dali navadno znamenje in vsi delavci so se umaknili v daljavo, da so bili izven vsake nevarnosti. Le dva njih, in sicer 49letni Henrik Husso in 54letni Jakob Černe se nista utegnila dovolj oddaljiti. Mine so počile in kamenje je zletelo v zrak, a padši nazaj so nekateri debeli kamni zadeli nesrečne delavce ter ju podrli. Drugi delavci so takoj priskočili k njima ter so ju našli brezvestna ju vsa v krvi. Brez obotavljanja so ju naložili na kolese, ki jih je prepeljali v Trst v bolnišnico.

— **Izpred sodišča.** Kazenske razprave pri tuk. deželnem sodišču. 1.) Anton Suštaršič, kovaški pomočnik in Ignacij Prosen, mizar, oba iz Kranja, sta se v Lombarjevi gostilni v Gorenji Savi napila žganja in se docela opijala. V takem stanju sta trikrat tekla za Lombarjem ter ga skušala podreti na tla; Suštaršič je vpil, odprt nož vihteč: »čakaj, hudič, ti bom že dal!« potem se je obrnil tudi proti dekli Mariji Sušnik, rekoč: »čakaj, sedaj bom pa tebe!« Potrl je Urbanu Lom-

barju dve svetilki, poškodoval vrtno ograjo in razbil 8 šip, tudi se je oroznikom protivil pri aretovanju. Obsojen je bil na 2 meseca, Prosen pa na 1 mesec zapore, ker je sodišče upoštevalo pri obeh pijanost kot olajševalno okoliščino. 2.) Friderik Malec, črkoslikar v Ljubljani, je bil zaradi hudodelstva oskrumbe obsojen na 2 meseca težke s postom in trdim ležiščem poostrene ječe. 3.) Jernej Jenko, zidar na Koroški Beli je zagnal Lenartu Noču kamen v glavo in mu zlomil nosno in gorenjo čeljustno kost. Povod tepeža je bil preprij med fanti v Nočevi krčmi. Obsojen je bil na 5 tednov ječe. 4.) Karol Riccardi iz Magenta na Laškem doma, uslužbenec pri gradbi železnice na Rečici je bil zaradi žaljenja veličanstva obsojen na 4 mesece težke, s postom in trdim ležiščem poostrene ječe. 5.) Ivan Radovan, oskrbnik bolnice na Hrušici ima po predpisu stavbnega podjetja oziroma ordinarija nalogo, paziti na red. Ko je ležalo v bolnici truplo ubitega Mihe Svetlina, so ga hoteli iti radevedni delavci gledat. Med drugimi je prišel tudi France Tomazin, delavec na Hrušici. Ker delavci niso hoteli oditi, jih je odstranil slučajno navzoči oroznik. To je pa Tomazina tako ujezilo, da se je po odhodu orožnika vrnil k bolnišnici in se tam proti Radovanu izustil: »danes moram dva zaklati in ti boš ta prvi, primojduš!« Obsojen je bil na 3 mesece težke, s postom in trdim ležiščem poostrene ječe. 6.) Juri Jelovečan, hlapec in hišni posestnik v Skofji Loki, je bil zarubljen za iztoženo svoto 3600 K, ki jo je imel plačati Janezu Čemažarju za kupnino hiše. Da bi ruhez brezuspešil, je vzel svojo gotovino v znesku 2670 K iz skrinje, in ko ga je sodni sluga držal, da ne bi z denarjem ušel, ga je pahnil Jelovečan z obema rokama vstran in je stekel; denar je izročil Pavlu Jamniku, ki je z njim izginil. Ko je Juri Jelovečan zaradi tega silovitega dejanja bil v preiskovalnem zaporu, se je zopet poskusilo priti do denarja in pri ti priliki je gospodar Andrej Jamnik izročil izvršilnemu organu obdolžencu lastno gotovino 2670 K. Jelovečan je bil obsojen na 3 tedne zapore, poostrene ječe z enim postom na teden.

— **550 rezervistov c. in kr. 47. pešpolka** se je danes jutraj pripeljal s posebnim vlakom iz Maribora. Po zajutruku so se odpeljali k vojaškim vajam v Nabrežino.

— **Pobegnili sta od c. in kr. 17. pešpolka** prostaka Šimenc in Štrukelj. Prvi je pristojen v Ljubljano, drugi pa v Moste.

— **Tatovi zopet na delu.** Včeraj so obiskali neznani tatovi zopet neki tukajšnji hotel in odnesli s seboj nekaj plena. Vlomili so v restavracijo in odnesli natakarkarjem več smotk in cevč za smotke. Ker se s tem niso zadovoljili, so šli nadalje v hotel in pobrali trem gospodom, ki so tam prenočevali, obleko, katera je visela pred sobnimi vrati, da bi jo jutraj najemšček osnažil, potem pa so oddali s plenom. V restavraciji so vsekako iskali denarja, katerega pa niso dobili. Tatovi so morali biti s hišnimi razmerami znani in bi bilo le žeteti, da bi prišli v pest, kajti to je že ponovljen slučaj, da je bilo v tem hotelu pokradeno, ne da bi se bilo moglo priti storilec na sled.

— **Iz Amerike v zapor.** Včeraj se je pripeljal iz Amerike Ivan Petelin, po domače »Bit«, 50letni bivši posestnik in gostilničar iz Notranjih Goric, ki je že od leta 1900. zasledovan v policijskih listih zaradi suma hudodelstva tatvine. Petelina je na južnem kolodvoru »sprejela« mestni policijski nadstražnik Jernej Papler in ga potem spremlil v zapor. Petelina je dobre volje in pravi, da ima dobro vest.

— **Nesreča.** Včeraj ob 1. uri popoldne je padel 22letni zidar Frančišek Ušaj pri zgradbi hotela »Union« raz lestev in se na glavi tako močno poškodoval, da so ga morali prepeljati z rešilnim vozom v deželno bolnišnico. Vzrok padcu je bil, ker je prišlo Ušaju na lestvi tako slabo, da se je bil onevestil.

— **Priporočljiv agent je Iv. Jusček,** stanujoč na Glinah štev. 2. Jusček pripoveduje strankam, da je nastavljen pri trvdki Jakoba Rapša, juvelirja na Dunaju in da je poverjen jemati predplačila. Kdor se mu vasee na lim ne dobi potem niti zlatnine, niti denarja nazaj.

— **Nevoščljivost zaradi marljivosti.** Tónniese hlapec Jos. Križman je že dlje časa gredal svojega tovariša Ivana Kugo, ker je bil ta vedno točen v delu. Sinodi mu je bilo pa preveč. Zgrabil je ročico in z njo Kugo naklestil tako, da ga je znatno poškodoval. Križman je bil aretovan.

— **Izgubil je včeraj Jožef Anžlin** iz Slavčeve vasi št. 17 z voza vredo ovs, vredno 10 K.

— **Našel je Avgust Sluga,** v službi pri dr. Praunseisu, ženski pas iz jelenjega usnja.

— **Na južnem kolodvoru izgubljene reči.** Od 13. do 19.

t. m. so bile na južnem kolodvoru izgubljene sledeče reči: siv ženski slamin, ena črna in ena modra ženska jopica, gasilska čelada, rdeča torbica z molitvenikom, star klobuk in dva slovenska romana.

— **Corrigendum I** V včerajšnji notici o narodnem toklu se nam je vrnila tiskovna pomota. »Prosveta« ni oddala 568 617 kolkov v raspodajo, temveč 268 617.

* **Najnovejše novice.** — Štrajkujoči častniki. V Marziju so zapustili vsi častniki in delovodje ladje trgovinske mornarice. Pošto iz Afrike morajo prevažati transportni parniki.

— 2039 novih častnikov. Ruski car je ravnokar imenoval 2039 gojencev za častnike.

— Mestno gospodarstvo v Berlinu, ki je dosedaj imelo vedno primanjkljaj, izkazuje za leto 1905 nakrat 4 in pol milijona mark prebitka.

— Umrli je na Dunaju znani specialist za srčne bolezni, dvorni svetnik pl. Drasche.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 24. avgusta. Pozornost političnih krogov je zopet obrnjena na Balkan. Danes vzbuja posebno pozornost članek oficioznega petrogradskega lista »Rus«, v katerem se dunajski vladi v najostrejših izrazih očita, da neprestano dela zdradbe in prepire med Srbijo in med Bolgarsko ter med Srbijo in Črno goro, v namen, da bi se polastila slovenskega Balkana.

Dunaj 24. avgusta. Po pogovoru bolgarskega kneza Ferdinanda z angleškim kraljem Edvardom v Marijinih varih in po razgovoru kneza Ferdinanda s turškim poslanikom Feti-pašo v Belemgradu, sta bila Feti-paša in bolgarski poslanik Načovič poklicana k sultanu. Načovič je baje pri ti priliki obdolžil Avstrijo, da skrivaj razdeljuje orožje v Albaniji.

Petrograd 24. avgusta. Povodom rojstva prestolonaslednika Alekseja je car izdal manifest, s katerim je odpravljena telesna kazen za kmete in vojake, so odpuščeni vsi zastanki na plačilih za zemljiško odvezo in odpuščeno povračilo povodom elementarnih nezgod dovoljenih posojil. Nadalje so odpuščene vse denarne kazni in mnoge druge kazni, dovoljene različne olajšave političnim in tudi drugim kaznjencem ter begunom in končno je preskrbljeno za vdove in sirote v vojni z Japonci padlih Rusov.

Rusko-japonska vojna.

Petrograd 24. avgusta. Kuropatkin namerava baje, ako predstoječa odločilna bitka za Ruse ugodno izteče, pohiteti na jug in osvoboditi Port Artur. Po Kuropatkinovem mnenju se Port Artur še lahko dva meseca drži. Tedaj bodo Rusi imeli gotovo toliko moštva na bojišču, da bodo Japonce lahko pregnali iz Mandžarije in izpred Port Arturja.

London 24. avgusta. Iz Tientsina se poroča, da so okrog gore Zolotoja pri Port Arturju že več dni ljute bitke, da pa Japonci ne morejo doseči nikakih uspehov.

London 24. avgusta. Danes se zopet poroča iz Cifu, da so Japonci spoznali, da Port Arturja ne morejo zavzeti ter da vsled tega opuste naskoke in bodo trdnjavo samo cernirali, upajoč, da jo izstradajo.

Berolin 24. avgusta. »Local-Anzeiger« javlja, da je general Nogi, ki vodi japonsko armado pred Port Arturjem, odstavljen in da prevzame poveljstvo maršal Yamagata.

London 24. avgusta. Iz Cifu se brzojavlja, da so Japonci po 48 ur trajajočem bombardiranju zavzeli utrdbo Elsesban pri Port Arturju, a da so jih Rusi zopet pregnali. V soboto so japonske torpedovke poizkusile vdreti v notranji pristan Port Arturja, a ruske baterije so jih pognale v beg.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ivan Tavčar.